

LÄRARHANDLEDNING

8 ANSTÄNDIGA
ARBETSVILLKOR
OCH EKONOMISK
TILLVÄXT

Övning om transparens

CHECK YOUR FASHION

 60 MIN

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

INNEHÅLL

Om materialet 3
Om Fair Action

Om övningen 4

Övning: Check your fashion! 5

Om transparens (5 min)

Film om klädbranschen (5 min) 6

Verktyget Fashion Checker (30 min)

Transparency Pledge (15 min) 7

Var är ditt plagg tillverkat? (5 min)

Bilagor 8

Stödmaterial Fashion Checker

The Transparency Pledge

OM MATERIALET

De här pedagogiska materialet syftar till att ge elever på gymnasiet:

- Fördjupad kunskap och förståelse för företags påverkan på mänskliga rättigheter i globala leverantörsled, med särskilt fokus på levnadslön, arbetsvillkor och fackliga rättigheter.
- Fördjupad kunskap och förståelse för företags ansvar att respektera mänskliga rättigheter utifrån agenda 2030, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter och internationella riktlinjer som exempelvis de mänskliga rättigheterna i arbetslivet (ILO:s åtta kärnkonventioner).
- Få ökad handlingskompetens och att de som konsumenter och framtida arbetstagare har makt att ställa krav på att företagen att ta ansvar för sin påverkan på människor och miljö.

De sju pedagogiska övningarna är utformade för att kunna användas i ämnesövergripande undervisning och riktar sig till gymnasienivå. Övningarna tar sin utgångspunkt i rapporter från Fair Action och andra källor och varje övning beskrivs utifrån syfte, metod och tid för att du som lärare snabbt ska kunna få en överblick av innehållet. Övningarna är varierande för att möjliggöra olika arbetssätt för elever, gymnasieprogram och tidsramar, en del är introducerande och andra mer omfattande och uppmuntrar till fördjupat lärande.

Fair Action är en ideell förening som arbetar för att få företag att ta ansvar för sin påverkan på människor och miljö. Vi granskar hur varor och tjänster är producerade och sätter press på företag att förbättra arbetsvillkor och betala levnadslöner. Vår uppgift är att agera blåslampa och sätta agendan för företags hållbarhetsarbete. Vi arbetar för att de som påverkas av företags hela leverantörskedja ska ha möjlighet att själva kunna utkräva sina rättigheter.

Agenda 2030

Materialet lyfter särskilt mål 1, 5, 8 och 12. Mer information om materialets koppling till Agenda 2030 finner du i PDF-filen "Om materialet".

Skolverkets läromodul för hållbar utveckling

Information om materialets koppling till skolverkets läromodul för hållbar utveckling finner du PDF-filen "Om materialet". Materialet kan till exempel bidra med kunskap i modulens delar:

- Representation – hur ser vi på världen?
- Politiskt eller individuellt ansvar
- Komplexitet och handlande

OM ÖVNINGEN

Syfte

Att förstå varför det är viktigt att företagen är transparenta, öppna, och hur det kan förbättra situationen för de som tillverkar kläder.

Metod

Använda det digitala verktyget “Fashion Checker” som utvärderar hur klädmärken arbetar med mänskliga rättigheter. Låta eleverna jämföra olika företag och presentera sina granskningar.

Agenda 2030

Mål 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

Tid

60 minuter

 DE FEM DELMOMENTEN FÖRDELADE PÅ 60 MINUTER

1
5 MIN

2
5 MIN

3
30 MIN

4
15 MIN

5
5 MIN

ÖVNING: CHECK YOUR FASHION!

1

Om Transparens (5 min)

Börja med att läsa upp texten nedan för eleverna.

Öppenhet, eller transparens som det även kallas, syftar till att företag ska vara öppna med var deras produkter tillverkas. De ska dela med sig av information om namnet på fabriken, på vilken adress den de ligger, vilken typ av produkter som tillverkas och hur många som arbetar där. Företagen ska vara öppna i alla led av sin leverantörskedja, från vart materialet till produkterna tillverkas av kommer ifrån till transporter runt om i världen.

När företag är öppna med var deras produkter är tillverkade är det en win-win-win situation för arbetarna, för företagen och för konsumenterna.

Arbetarna behöver få veta vilket företag de tillverkar åt eftersom om det behövs ska arbetarna kunna gå direkt till företaget med sina klagomål eftersom fabriksägarna ofta enbart lyssnar på sina beställarna.

Det kan ta flera år att få ett svar på ett klagomål som lämnats till landets egna domstolar men om de istället klagar hos företaget kan förändring ske inom en vecka.

Företagen har också mycket att vinna på att vara mer öppna om sin verksamhet. Det har visat sig att om företagen informerar om hur deras leverantörskedjor ser ut får de ett bättre rykte och att de snabbare kan åtgärda eventuella problem i fabrikerna innan de leder till dålig publicitet. De kan även hitta andra företag som tillverka produkter på samma fabrik och då gå ihop för att förbättra arbetsvillkoren för de anställda.

Även **konsumenter** vill veta vem som har tillverkat produkterna de köper, vad de har för arbetsvillkor och hur mycket de får i lön.

OM MODEINDUSTRIN

Modeföretagen spenderar stora summor på att marknadsföra sig själva som hållbara och berättar gärna att de betalar ut en skälig lön till arbetarna.

Verktaget Fashion Checker visar att så inte är fallet. På hemsidan ges konsumenter och arbetare tillgång till verklig och aktuell data från några av världens största varumärken.

2

Film om klädbranschen (5 min)

Låt eleverna se filmklippet som kortfattat beskriver problematiken med dagens globala textilindustri och vilka risker som finns i branschen. Filmklippet finner du på [Fair Actions Youtube-kanal](#).

3

Verktaget Fashion Checker (30 min)

Be eleverna i par bekanta sig med [Fashionchecker.org](#) och välja följande tre välkända globala klädmärken; H&M, Zara and Nike.

Gå till de tre företagens infosidor och jämför hur respektive företag arbetar med öppenhet och levnadslön. Även hur arbetet har förändrats över tid. I bilaga 1 finner du stödmaterial som kan hjälpa eleverna att förstå och tolka infon på hemsidan.

Be eleverna i grupper sedan svara skriftligt på följande två frågor:

1. Vad noterar du när det gäller de tre företagens arbete med levnadslön?
2. Hur klarar de tre företagen sitt arbete med öppenhet?

Låt eleverna se vilka företag som finns representerade på Fashion Checker. Kan de hitta något klädmärke som de gillar och använder? Gärna någonting de har på sig idag.

TRANSPARENCY PLEDGE

Transparency Pledge är ett globalt kvalitetskrav för insyn i kläd- och skotillverkning. Syftet är att hjälpa modebranschen att formulera och standardisera minimumkrav för vad företag öppet ska redovisa om sina underleverantörer.

4

The Transparency Pledge (15 min)

Be eleverna arbeta i par och ge tre förslag på hur “deras” klädmärken kan förbättra hållbarhetsarbetet när det gäller öppenhet. I bilaga 3 & 4 finner du en översatt version av Transparency Pledge, samt den engelska originalversionen.

För att få tips på hur företag kan arbeta, läs från Fair Actions rapport ”[Coming out of the Closet](#)”.

5

Var är ditt plagg tillverkat? (5 min)

Avsluta med att eleverna får sitta i grupper om fyra och granska var deras T-shirt/blus/skjorta/topp kommer ifrån.

- Var är klädesplagget tillverkat?
- Vilka länder finns representerade i er grupp?

BILAGOR

1. Stödmaterial Fashion Checker

Vägledning på svenska om vilken information som presenteras på respektive företags infosida.

<https://fashionchecker.org/>

KLÄDMÄRKE

Här finner du info om företaget.

LIVING WAGE PAID

100% living wage	A
more than 50%	B
26-50%	C
1-25%	D
0%	E

Betalar företaget levnadslöner? Företaget får ett betyg från A till E. Betyget grundar sig hur stor del av företagets underleverantörer som betalar ut löner som det faktiskt går att leva på.

SUPPLY CHAIN TRANSPARENCY

★★★★★

Hur mycket information delar de? Företaget får ett betyg som är beroende på hur transparenta dom är. 5 stjärnor betyder bland annat att de redovisar vilka alla deras underleverantörer är.

COMMITMENT SCORE

☹️

😊

Vad lovar företaget att de ska göra? Här kan du se om företaget har åtagit sig att de ska börja betala ut löner som det går att leva på. Samt om de har en handlingsplan för hur det ska gå till.

2. The Transparency Pledge

Originalversion på engelska.

<https://transparencypledge.org/>

A global coalition of nine trade union federations and human rights organisations have developed the Transparency Pledge and are campaigning for all apparel and footwear companies to adopt this. The objective of the Transparency Pledge is to help the garment industry reach a common minimum standard for supply chain disclosures by getting companies to publish standardized, meaningful information on all factories in the manufacturing phase of their supply chains.

The Transparency Pledge requires companies to publish the company's manufacturing sites. The list should be published on the company's website, be updated on a regular basis and include:

- The full name of all authorized production units and processing facilities. (Processing factories include printing, embroidery, laundry, and so on.)
- The site addresses.
- The parent company of the business at the site.
- Type of products made. (Apparel, footwear, home textile, accessories.)
- Worker numbers at each site. (By category: less than 1000, 1001 to 5000, 5001 to 10000, more than 10000).

Ordslista

Transparency = öppenhet

Objective = målsättning

Living wage = levnadslön

Supply chain = värdekedja

Gender gap = genuskillnader

Pledge = löfte

3. The Transparency Pledge

Svensk översättning.

Transparency Pledge är ett globalt kvalitetskrav för insyn i kläd- och skotillverkning som tagits fram av en rad fackliga- och människorättsorganisationer. Målet är att hjälpa modebranschen att formulera och standardisera minimumkrav för vad företag öppet ska redovisa om sina underleverantörer.

Transparency Pledge kräver att modemärken publicerar relevant information om de fabriker och leverantörer som tillverkar företagets produkter. Informationen ska finnas tillgänglig på hemsidan, uppdateras löpande och innehålla följande:

- Fullständigt namn på alla auktoriserade fabriker och produktionsenheter (det innefattar även t.ex. broderi-, tryck- och tvättplatser).
- Deras adresser.
- Ägare av produktionsenheten (moderföretaget).
- Vilka produkter som produceras (skor, kläder, hemtextil, accessoarer).
- Antal anställda på plats (delas in i kategorierna; färre än 1 000, 1 001 – 5 000, 5 001 – 10 000 och fler än 10 000).

